

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 3 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

A köztevékenység.

Voltaképen ez a nobile officium, a melyet azonban ma már csak igen kevesen ismernek. Ma első az önérdék s utána jön csak a közjó.

És épen ez a körülmény elég indok arra, hogy a kérdést napirendre tűzve szóvá tegyük. Az ember értékét rendszeren társadalmi szereplése után mérlegeljük és ösztönöz megvallhatjuk, hogy, van is ebben valami észszerű. Mert amint az ember intelligenciájának fokmérője az általános műveltség, ép úgy a köztéren való szereplése, a közérdek előmozdításában mutatkozó eszelekvényei képesség, ép úgy a köztéren való szereplése, a közérdek előmozdításában mutatkozó eszelekvényei képesség, ép úgy a köztéren való szereplése, a közérdek előmozdításában mutatkozó eszelekvényei képesség.

Az ember társas lény. Nincs egyetlen lépése egyetlen tette, mely vég önelokában a társadalmi elvekre visszavezethető nem lenne. Épen azért igen fontos kötelezettsége van minden embernek a társadalomban. Mert minden ember egy-egy láncszemét képezi a társadalomnak, kisebb-nagyobb súly hárulik minden láncszemre a közös teherből; s egy láncszemnek a törése is megzavarhatja az egysensúlyt.

Ilyen kötelezettségek hárulnak az emberre a haza, a megye és város iránt; ugyanez áll kisebb mértékben az egyesületek, társaskörök s más társadalmi gyülekezetek iránt. Ezek azok, melyek igénylik tőlünk a nobile officiumok gyakorlatát. A közeselekvés terén minden emberre szükség van; nincs csak egy is, kire kisebb vagy nagyobb mértékben szükség ne volna. S az az ország, az a megye, vagy város lehet igazán boldog, melyeknek minden polgára kötelezettségszerűleg érzi és tudja, hogy egy szükséges része az egésznek.

Mily fenséges harmóniája a teremtésnek az emberi társadalom! Micsoda gyönyörűség nézni az egyes tagok működését a közjó érdekében! Ki ne követné azt, a kinek minden tette, minden szava a nobile officium kifolyása? Egy olyan kis város, mint Szarvas is, hol a társadalom minden

rétege annyira egymásra van utalva, hol a köztéren valamennyi társadalmi osztály tagjai találkoznak, hol minden tag erejére olyan nagy a szükség, lehet igazán illusziós példája annak, hogy az egyöntetű társadalmi eszelekvés és kitartó munkásság lassan, de biztosan megveti alapját a jövő fejlődésnek.

Tudjuk és érezzük, hogy ezek a társadalmi kötelezettségek bizonyos tekintetben terheket rónak vállainkra. Halljuk egy pár demagóg duzzogásait a malom alatt, a mint az erők teljes kimerülésével fenyegetik a társadalmat. Látjuk sokszor a köztevékenység terén, hogy téves felfogással, bár nem rossz akaratból, épen a modern haladás elé akarnak korlátokat állítani s görcsösen ragaszkodnak mindahhoz, a mi megvan s félnek mindattól, a mi új. Ám ez csak jobban serkenti a lelkes polgárt arra, hogy kivegye részét a köztevékenységből.

Mert mi történik ott, hol - - bár rövid időre is szünetel a köztevékenység. A vezetés ismeretlen irányba terelődik; a társadalmi viszonyok önkénytelen hullámsága nem várt terheket ró a polgárságra, a mely azután minden új hullámmal erős reakcióval felel. És a visszafejlődésnek oly hátrányai fognak rövid idő alatt mutatkozni, a melyet azután elenyészeltetni évtizedek sem tudnak. A mikor a köztéren kötelezettséget vállalunk annak meg is feleljünk. Ha például valamely bizottságnak, képviselőtestületnek, körnek tagjaivá lettünk, akkor atban részt is vegyünk, erőnkhez képest munkálkodjunk. Mert még csak elképzelni is szomorú, hogy mi történik akkor, ha a társadalom sorsát egyenesen a jó Istenre bizzuk, míg magunk teljes rezignációval nézzük a világ folyását.

Minden téren az egyöntetű köztevékenység szükséges. A lelkes polgárság együttes működése, minden polgárnak a társadalmi életfolyamatban kisebb vagy nagyobb mértékben való részvétele az állam, a megye és város emelkedésének jólétének főfeltétele. Egymást megértve és egymást

támogatva nagyok és erősek leszünk ép úgy a községi, mint az általános társadalmi életben.

Ne legyen az a nobile officium pusztán a hiúság köpenyége, de a köztevékenységben való részvételt tartsa minden polgár hazafias kötelességének, hogy a legjobb meggyőződése szerint szolgálja az ügyet, melynek vételét a társadalmi rend reá ruházta.

Hazai fürdők.

(Folytatás.)

Tátrafüred.

Klimatikus gyógyhely, vasas lápfürdő- és vizgyógyintézet. Az ország éjszaki határszélén elhúzódó szepesi fenségekben majdnem közvetlenül emelkedik ki egy hatalmas sziklafal égnemeredő nyulványjaival, melyek mint óriási cinkorsüvegek sorakoznak egymás mellé. A Kárpát-hegységnek e külön álló főtörzsét, melynek legmagasabb csúcsai a szélesnata gerlachfalvi (2663. m.) és a karsu lomniczi (2628. m.) „Magas Tátra”-nak nevezik. — A hegyek oldalait mindenütt erdők borítják, leginkább veres- és luczfenyő faival (Abies Picea Mill.) A szűles erdő felső határszéle m. e. 1500 méterig terjed, azonfelül m. e. 1800, méterig a törpefenyő kuszó törzsei nyújtanak védelmet a görgetegeket pusztításai ellen, míg fent — a zergék hazájában — csak a fű s néhány alpesi virág képviselik a növényzetet. E járattal szépségű hegylánczatot fenyeves borította déli lejtőin, a lomniczi és nagy szalóki csúcsok alatt, 940. m. tengerszint feletti magasságon fekszik Alsó Tátrafüred. A fürdőhely története nem messzire nyulik vissza, mert csak 16 évvel ezelőtt vetette meg alapját Bohus kémárki tanító, ki a „darafűző forrás” mellett csinos Tourista házat, a mostani Mókus-villát építette. Itt most díszes épületek állanak. Már régen ismeretes volt s a régi Tátrafürednek (Schmecks) patriarhális életmódu fürdővendégei gyakran lesétáltak a darafűző forrásokhoz; hol krumplisütemek mellett kedélyesen töltötték az időt. Most a kémárki bankrésztársaság tulajdona Uj-Leszna közösen.

Közlekedési útja ugyanaz, mint Ó- és Uj-Tátrafüredé. Vasuti állomás Poprad-Telka a Kassa oderbergi vonalon.

Gyógyeszközei a tavaszi levegő, lág- és törpefenyő-, egy szénsavas fürdők és hidegvíz gyógymód.

Legajánlatóbb kirándulási pontok gyalog, lovon

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRSASÁGA.

Emlékszel-e . . . ?

Emlékszel-e, mit fogadtál,
Szerebű fogsz engemet,
Jut eszedbe mit esküvel,
Hogy átadod szívvedet!?

Fogadásod, hűség-esküid,
Mint balsam halott reám,
Gondoltam, ezer jófű lész
Sajgó szívem bánatán.

De csalódtam, csalódtam úgy,
Hogy már jobban nem lehet,
Hűlten lettél s csak kinevelsz
Engem, ki úgy szeretted.

Fogadásod csalfa fény volt,
Esküid játszi szívárvány
Mely pillanatig pompázik
S eltűnik az ég alján.

Zs. Tihamér,

Mihályházy László.

Szomorú feladata az élőknek: nekik kell elsiratniuk az elhalaltakat.

Négy éve múlt már, 48-an ifjak, diákok, elhatároztuk, hogy 12 év múlva találkozni fogunk. Bármerre vessen is a sors, visszajövünk, hogy szemtől-szembe állhassunk mint férfiak, hogy a gondtalan diákélet szötte barátságot megújthassak az akkori gondokkal terhelt férfiak. Negy rövid év óta kit erre, kit anarra vetett sorsa, belemerültünk az életbe, s oly jól esett mindenkori, ha hallottunk valamit egyik-másikról. Hiszen a visszaemlékezés oly édes gyönyört ad mindig.

Mihályházy László egyike volt diákéletünk azon alakjainak, a kik vezetőként szerepelnek abban: a kis országban, a mit egy-egy csoport ifju szokott alkotni. Szeretjük, mert jó fiu volt, mert testi-erejével imponált mert — talán időselt koránál fogva — lomolyabb okosabb volt mint mi. Hiszen olyan zöldek voltunk mindannyian, olyan éretlenek.

Nem hallottam róla jó idő óta. Az utóbbi időkben csak hogy besoroztatta magát, és mint huszáronkéntes szolgált Nagyváradon. Igazán katonának való alak volt. Délczeg, erőteljes, szép, barna ifju.

A napokban pedig azt olvasom, — csak véletlenül, hogy Mihályházy László, huszáronkéntes a nagyváradi 15. huszárezredben, főbe lötte magát.

48-an fogadtunk, hogy találkozzunk egykor, s ő immár a második, a kit nem fogunk viszontlátni soha. A jó, öreg fiu, a hogyan neveztem, eltűnt a dobni magá-

tól az életet. A napi lapok kifejtik az okát is, hogy miért. Asszony volt az oka, mint a hogyan 100 öngyilkosság közül 98-é rendszeren az. Mikor másodszer is elolvastam a rövid hírt, lassan egy könyösepp gördült le arcomra. Ritka vendég nálam.

Pedig nem mondhatom, hogy olyan igazi jó barátom, testi lelki hívem lett volna. A mi barátságunk inkább csak az iskola padjai közszorított. Együtt mellettt ültünk. Ó komoly, csendesebb vérű fiu, kisse öreguras modoru, én szilaj, rakoncátlan gyerek, a ki többé kevésbé ingereltem mindenkit, őt a leggyakrabban. De sohasem jött ki a sodrából. Ha nem tűrhettem már tovább az én gyerekeskedéseimet, oroszlan-tenyereivel szép csendesesen nyugodtságra kényszerített; de sohasem durván. Isszonyu testi ereje volt, én vézna, gyenge gyerek voltam, de nem emlékszem, hogy bár mikor is fájdalmat okozott volna. Az „öreg fiu” inkább védett mások támadásai ellen, a mikre elég sürűm adtam okot. S ha hozzá menekültem, és megvédett, olyan jóízűen tudott nevetni. A nevetését szinte ma is hallani vélem, olyan szívből jövő jóízű nevetése volt, hogy a ki hallotta, önkénytelenül szintén nevetni kezdett vele együtt. Szegény Laci ő már nem nevet többé.

Csak tanulni nem szeretett öregnek érezte magát hozzá. Vagy a nagyon is bőkezű nevelés — a melyben édes atya részesíté, a kinek egyetlen fia volt, — vette el tőle a kedvét. De olyan jó modoru, finom gyerek volt, hogy a tanárjai is mind szerették, s meg-meg bocsátották hanyagságát, és öreg-uras tempóit. — Egyik tanárunk különben trefasan „öreg ur”-nak szólítottatta, a min ő olyan jól el tudott nevetgelni.

Vagy kocsiával a tarpataki völgyben levő festői víz-esések, Tatra-Lomnicz, a csorbai, poprádi és felkai tavak. Villái: Zerge 36, Sas 56, Gerlicze 8, Pajdkakas 60, és őzike, 38 szobával. Fedett folyosókkal vannak a legtöbb épületek összeköttetésben.

Ó-Tátrafüred (Schmecks)

Már egy századja annak, hogy ezen — a Kárpátok legrégebbi gyógyhelyének első épületkövét letették. S ámbár nagyon sokáig csak savanyúvizet ismertek, az utolsó két évtized óta gyorsan fejlődött, s e fejlődés nem csupán a fürdőt magát érintette, hanem kiindulási pontját képezte azon számos új fürdőtelep és nyaralóhely létesítésének, melyek mint egy gyönyörű sorozat ékesítik a Tatra hegység sűrű fenyvesét, és melyeknek központja azonban mindig Ó-Tátrafüred — a régi Schmecks maradt. Fekszik 1014 méter magasságban a hegység déli lejtőjén, tökéletes hegyi klímában: környezete több órai terjedelemben sűrű fenyves erdő; a talaj gránitbőrmelék s a felett vastag humusz-réteg, mely mint rossz melegvezető közeg, a talajt a gyors kihűléstől megóvjá, s e mellett a nedvességet könnyen átbotcsítja. E miatt, úgy szintén a talaj egyenletes esése folytán talajvíz nem képződhetik, s ezen káros hatások, melyek a talajvíz hullámzásainál keletkeznek — itt nem érvényesülhetnek. Ezen fürdő annyi gyógyászatiilag fontos előnyt egyesít magában, hogy mint klimatikus gyógyhely jön kiválóan tekintetbe. A levegő a magas fekvésnek megfelelőleg ritkább; a légsúlymérő közép állása 6768 mm., emellett abszolút tiszta, mentes minden organikus anyag és fertőzésből, portól és szennyestől; az ózon mennyisége 9—110 közt változik; a levegő relatív nedvessége nagyobb; az esőmennyiség szinten nagy, hanem azért el nem éri az Alpesek gyógyhelyein észlelt nagyságot, mert a Tatra nem esik többé a nedvességgel terhelt Golfáramlat befolyása alá. Az éjszakai szél ellen a Tatra hatalmas sziklatábla nyújt védelmet. Vannak törpefenyű- és vasas melegfürdők. Ásvány vízforrása 4. egy tisztán szénsavas forrás Csáky-forrás nevezéssel, három vastartalmú ásványvíz-forrás, a Castor- és Pollux forrás és Hygiea forrás stb. — Tejgyógyászati, villamos kezelés, belkellések, Gertel-gyógyászati stb. Itt a testmozgás a lelki töprengéseket hátterébe szorítja, a kedély hangulatot megnyugtítja s a beteg a jó alvás által megerősödve, minden reggel új gyönyört talál. Egy ottani vendég, a ki 1842 óta ott nem volt legújabbán a többiek közt ezt írja: „Az erdőben elszórakoztat a misztikus felhomály álomszerű világa, s ezen szórakozás a szenvedő betegnél az egyetlen, a mi elviselhetővé teszi a lét unalmát.” Ezen levélíró, melódikus jajgatásai közben csak azt sajnálta most, hogy a híres párisi orvos Baraduc új találmányu Psychicon nevű szellemi fénykép szerkezetét meg nem szerzhette, hogy az itteni rég multnak kedves emlékeit felidézze, hozzánk meg nem küldheti!

Mint turista-hely is kitűnő. A merész hegymászók a Tatra vadregényes völgyeit és magas hegyeit mind bekalandozhatja. Itt van a gerlachfalvi csúcs (2663 m. magas) Magyarország legnagyobb hegycsúcsa állítja. A Kengyel-nyereg (2196 méter), a szalóki csúcs (2453 méter), a középperecztorony (2440 m.) a jégvölgyi csúcs (2629 m.) a lomniczi csúcs (jelenelegi merete 2635 m.) ismét a felkai, tarpataki völgyek, a Poppertó, a Torony-hegy, Ótó stb. jelző utakkal, menedékházakkal. Nem messze innen a jó hegyi kocsiút a csorbai tóhoz, Barlangliget nyaralótelephez, mely utóbbi ut — az állam tulajdonát képező Tatra-Lomniczot is érinti, ezen legújabb s legszebben fejlődő nyaralóhelyet.

Tátrafüred egy óra távolságra fekszik a kassai-oderbergi vasútvonal Poprád-Felka állomástól. Ezt Budapesttel két vonal köti össze, az egyik Ruttkán, a másik Kassán át. Az utazás mind a két irányban 9—12 óráig tart. Az állomáson mindig elegendő számú kocsi áll rendelkezésre.

A fürdő 1881. óta a székesi hitelbank tulajdona, s a birtokos az utolsó évtizedben a gyógyhelyen sokat épített, szépített, reformált. A látogatók száma évente a 3 ezret meghaladja, kiknek 1/3-ada külföldi. Itt van Clotild főhercegnőnek fejedelmi nyaralója, melyet a felső rész asszony családjával minden évben felkeres.

Az iskolán kívül nem igen érintkeztünk. Ó már társaságokba járt — mint embernyi ember, — én pedig lapdázni és fűrődni jártam. Ó már akkor egy-két szép szempárba is beletekintgetett, én pedig meg az édes anyám kezeit csókolgattam.

Nem is tanult tovább. Gazdásznak ment a hatodikból s hogy azt elvégezte, becsoroztatta magát. S ma, mint kész ember, egy rettenetes pillanatban önkéntesül vetett véget életének. Mily iszonyu csapás lehetett ez az apa szívének, a ki egyetlen fiát vesztette el benne.

Diákkorában ismert alak volt a szarvasi társadalomban, s nem hiszem, hogy azok közül, a kik őt ismertek, valaki rossz emlékekkel gondolna rája. Olyan szerelemelőtű ifjú volt, hogy szeretnie kellett őt mindenkinnek.

Mondom, nem volt testi-lelki barátom, inkább mondhatnám jó ismerősömnek, s halála hírére könny borult szememre. Mily iszonyu lelki-erőre kellett hogy legyen ennek az ifjunak abban a pillanatban, midőn megnyomta revolvere ravaszát!

Mihályházy László, te jó, öreg fiu te, mi elcsirattunk téged. Ha van élet oda át a túlvilágon, úgy leld fel ott azt a boldogságot, a mit itt nem találhattál. Oh mégis, mi jobb lenne, mi jobban szerettem volna, ha te sirattál volna el engem!...

T. M.

Lakóház van 18, mintegy 260 szobával, azonkívül gr. Tisza Lajos, Röser Miklós és a fürdőorvos birnak külön villákat. A pár év előtt leégett kávéház helyén egy modern új díszes kávéház épült tágas verandával; ebben van a táncszoba, mely társalgó teremnek is szolgál. Díszes sétány, több irányban pár óra távolságra fővezetett sétat utak nyílnak. Vezetők, hegyi lovak, kocsi, női nyergesek rendelkezésre állanak, s jó új könyvek, térképek és fényképek a környékről kaphatók.

Az idény május 15 szept. 30-ig tart. A főidény július és augusztus hónapokban; az elő- s utóidény május, június, szeptember, — ehhez képest a szobák ára fürdés díja s az élelmezés ára jelentékenyen változik. A míg egy szoba ára egy ágygyal a főidényben 1 frt 25 kr. az utóidényben csak 50 kr., vagy míg a fenyő-, vagy melegfürdő ára a főidényben 60 kr. az utóidényben csak 45 kr. Egyébként a szolgáltat., gyógydíj és zenedíj fejében külön semmi sem számíttatik fel.

A tátrai Ózon nem egyéb mint tömörített élel, a melynek oxidáló képesége van, s a levegőben levő mikroorganizmusokkal szemben a legkitűnőbb fertőtlenítő szer, mely a kártékony miázmát elpusztítja. Összefüggésben van a körlelgi tünetekkel, u. m. zivatar- és viharokkal. Mert mentol villamosabb a levegő, annál több az ózon. Helyesen mondja tehát a nép: hogy a zivatar tisztítja a levegőt. Egyébként az ózon tartalma 9.5°.

Koronád.

Ezen gyógyfürdő 531. m. magasságban a tenger színe felett a székelyföldön (Udvarhely megyében) Erdélyben fekszik a gyógyfürdő a regényes korondi völgyben Korond vize mellett minden oldalról eldoko-szorozta hegyek által övezve, gyönyörű virágos parkban foglal helyet. Ezen szerencsés fekvésénél fogva, sával telített ózondus levegője teljesen pormentes, szelektől védett hely. Ezen klimatikus gyógyfürdő a főváros és alföldi románok lakóknak kiválóan ajánlható. Már maga a székelyföld a magyar svájcz természetű szépségeivel fogva a külföldi fürdői élj helyezhető.

Legközelebbi vasúti állomása Székely-Udvarhely a Segesvár székelyudvarhelyi szárnyvonal végő állomása. A további kocsiút kitűnő országúton 3. óráig tart s gyönyörű vidéken vezet keresztül, s mindig kaphatók jó bérkocsik (6 frt). — Maros-Vasárhelyről Korond kocsin 8 óra alatt érhető.

A fürdő égálja igen enyhe, mérsékeltlen nedves és meleg, mintha belegzési hamarabban volna az ember ezért légzőszervi bajokban szenvedőkre igen üdítő.

Forrásai: főkut, szénsavas vasas vízzel, ivásra a legértékesebb savanyú vizek egyike, mely még a hírneves schwalbach-i „weinbrunn“-nal vetekszik. Ezen vizek a vasas vizek legtöbbje felett elsőbbséget ad azon körülmény, hogy a vas és a többi bikarbonátnak egy-máshoz viszonyla olyan, hogy a vészegénységben és egyéb ilyenü bajokban szenvedők emésztésének megzavarásától nem tarthatni; ezenkívül mint asztali és üdítő víz is méltán szerepel. — Ezen forrástól néhány lépésnyire hasonló összetételű szénsavas vasas források fakadnak, s 12° C. mellett fürdésre használatnak. Ismét 1/2 órányira innen magas hegyen fakad a hó vizű új forrás, mely előbbemlékez használat s konyhasóban gazdag; s vezetékkel a fürdőtelephez fürdésre vezetetik. Mindezen források két tágas s kegyelmes tükör-fürdőt táplálnak, a szénsavas vasas sorsforrás, az előbbiekkel 400 lépésnyi távolságban szinte tükör-fürdőkben nyer alkalmazást. Vannak kádfürdők is gőzfűtésre berendezve.

A főkútnál reggel és délután frissen fejt tehen- és kecske-tej kapható.

Gyógyhatása, a légzőszervek betegségeiben tünik ki, és kivált idült gége- és légsóherutban, tüdőhurutban s a tüdőcsuesok hurutjában és tömülésében üdítő. A szénsavas vasas nátrium tartalmú vizek belső és külső használatla fényes gyógyeredményt mutat fel. A sósfürdők szekerkedes, aranyeres bajok, mirigyek és csontok görvélyes bajokban, csusban is tünnek ki jó hatással. Fürdőidény: július 1-től szeptember 15-ig.

Kiránduló helyek: az 1010 méter magas Pirtos hegyre, közvetlen a fürdő felett; a közeli regényes Arcsóliget, a fürdővel szemben egy magas hegyoldalon, erdő közepette a magasba nyúló Hollóka, alatta a szivárványszínű Csigahegy, a melyet az alatta buzgó sósforrás rakott le. A forrásba virágos kosarkát stb. szöktak a fürdővendégek elhelyezni, mely tárgyak kemény kereggel vonatnak be a vízből kiváló aragonittal. Egy órányira kocsin a híres parajdi sobányak s a megtekintésre méltó nagyarányu gyulagyár látogathatók.

A korondi főkut ivó vize egy literes üvegben (önkupak, ezimke dugaszolás s kezelesi költséggel) 7 kr. Onnan vasúton is szállítatik beszerzési áron.

Gyügy.

A Selmezz patak jobb partján fekszik Gyügy, s a balparton elterülő Merez község határában is számos ásványos vizű forrás fakad a rét haragos zöldjéből kikandikálnak a hófehér dombokok, mint ásványos források lerakódásai. Ezen felbugyogó savanyú vizek üledéket képeznek s így a forrásnak kö köpjét képezi eddig a míg oly magasságot el nem ér, hogy a víz felhagó ereje nem bírja a vizet oly magasra emelni, minek következtében másutt, a mésztuffa-domb közelében keres magának új kibúvót és új dombot épít. A mit a víz elborít, a mi az üledékbe belekerül, az mind megkövesedik s évezedekig meg lesz lelhető a mésztuffában. A környékbeli lakosság már évszázadok óta használja ezen forrásokat részint ivásra részint fürdésre. Szeretik azt mint kellemes borvizet, de mindinkább vizzik azt szerete egész Hont megyében. Sok

betegségben, kivált az emésztő szervek bajainál való ságos csodagyógyulások, úgy az elhízottság, sárgaság aranyér, vese- és hólyaghurut eseteinek gyógykezelésénél. — Az elemzés szerint a gyügyi víz az alkalisulfatatos savanyúvizek közé tartozik, és az értékes gőgyvizek között foglal helyet. A fényes gyógyulások ismerete indította a m. kir. belügyministeriumot arra, hogy ezen viznek az 1893. évben kiadott rendeletével „gyógyforrás“ címet és jellegét adott.

Ezen ásványos vizek a királyfiai uradalom részét képezik. — Vasúti állomás, és távirat: Ipolyság. Utolsó posta Gyügy (Hont m.)

Erdemes előljáróság nak helyben

Szentandrás levelezőnk a következő érdekes jegyzőkönyvet küldte be hozzánk. A jegyzőkönyv szövegét szerkesztett közöljük:

Tisztelettel jelentem hogy 896-ik év július hó 14-ikén Ambrus György helybeli lakosnak 7 drb 7 hónapos malaczok közt 3 drb megbetegetek reglel is estefelé a 3 drb megtöglött felbon-tottam és orbanczban elhultnak találtam, 4 drb. különitatum tartatum azok még most Egész-ségesnek találtam, a 3 hula a dögterén szőrös hóöstül rendszabályosan elásatum és a deszin-fectio aszonal is megtetting.

Kérem az is a bonczjegyzőkönyv a Tekintetes járási főszolgabíró Urnak beküldenit szíves-keljen. Maradom kíváló tisztelettel

V. F.

községi állatorvos.

Jegyzőkönyv!

Felvétett B. Szt. András községében 896-ik év július hó 14-ikén Ambrus György B. Szt. Andrási lakosnak a mai napon reggel 7 drb. 7 hónapos malaczokközt 3 drb elhultak, anak a bonczolási tárgyában.

Jelen voltak az állólliratok.

1. a huláknak a szemek vörösebb (virelányieirt.)
2. a szörtelen helyek Glomszini;
3. a Viszerrek az egész testben fekete kátrány szűnű sűrű vérel telve.
4. a torka és légesőfő tuszatab sötét vörös.
5. a gyomor Elételel tele és a Gyomor nyák-hártya mint egy nagy alma nagyságu Gyula-tásban
6. a Máj és a tidő vértusabb a rendesnél.
7. a Lép rendes alaku te vala mivel kássásabb
8. a bélfordor mirigyek igen tuszat a bevágásnál fekete kátrányszini vastag vért lehetet találni.

Vélemény.

A bonczjegyzőkönyv valaményi pontyából kiviláglig hogy a malaczok jótláblat fiatal, és a hirtelen 3 drb egymásután elhultak orbanczban, és mivel oly szimptomák feltálatható volt a melyik egy más betegségre mutatkoszna nem mint orbanczra

Kelt B. Szt. András községében 896-ik év július hó 14-ikén.

K. J.
rendőr.

V. F.

községi állatorvos

HIREK.

— Kossuth Lajos Tódor szeptember 1-én 3 heti tartózkodásra Budapestre utazik s ez idő alatt kiállításunkat tanulmányozza.

— Az orvosi kongresszuson Békésmegyét dr. Hajnal István és dr. Szlovák Pál szarvasi orvosok fogják képviselni.

— A jegyzők kongresszusa. A magyarországi jegyzők augusztus hó 3-án a kiállítási ünnepeknek csarnokában országos kongresszust fognak tartani. A kongresszus védnöki tisztét Perczel Dező belügyminiszter vállalta el.

— Az önk. tüzoltó egyletnek Budapestre ránduló minden rendű tagjai ma d. u. 4 órakor a város-házára jönni sziveskedjenek bemondandó, hogy milyen lakást óhajtanak és meddig veszik azt igénybe. A figyelem rendezőség egyebek közt azt az előnyt is biztosította, hogy a bejelentett tüzoltók családtagjaikat is 50% kedvezményvel vihetik magukkal; körképeket kiállítás stb. mind féldíjjal tekinthetik meg, sőt még lo és villany vonaron is féljeggyel járhatnak. A felmenetelre legkésőbb f. hó 20-ikán délig jelentkezni lehet az Ó. T. parancsnokságnál.

— Díjak a milleniumi munkakiállításra.

Az iparos-mások, segédek és munkások kiállításának díjaira, a jury megalakulásának napján tetemes összeg gyűlt egybe. Ujabbán ez az összeg még jelentékenyen megszorodott. Adományoztak ugyanis díjakra: Láczy Leo ezer koronát aranyban, Neumann Ármán a magyar izraelita kézmű- és földműves egyesület nevében száz

koronát, Neuschloss Ödön és Marzell kétszáz koronát Uferbach és Gaál írodatisztek egy aranyat.

— **A Szarvasi Takarékpénztár** termény és áruraktárai, — melyek jelentékeny kibővítése napokban befejeztetett — mint gabona és egyéb termények beraktározására legalkalmasabb, olcsó és minden tekintetben biztos hely, a gazdaközönség, kereskedők, cséplőgéptulajdonosok figyelmébe ajánljuk. — A beraktározott gabonára jutányos kamatu kölcsönt ha szükséges azonnal ad a Szarvasi Takarékpénztár. Beraktározni minden köznapon lehet egész nap. A legérsebb felvilágosítást nyerhet bárki a Szarvasi Takarékpénztárban.

— **Zöld fürdő.** El sem tudja az ember képzelniben ebben a kutyá melegeben, hogy mit tegyen; az utczára ha kilép szinte elbágyad a nagy hőstől. Konrad János ki nem csak télen gondoskodik arról, hogy a közönségnek élvezetes napokat szerezzen, hanem nyáron is; a csinosan berendezett fürdőjében gondoskodik arról, hogy a nagy hőségben szórakozást találjon a közönség. Igaz hogy sokan azt állítják, hogy a Körös vize nem elégíti ki az embert, mert a víz nagyon piszkos, ez a vád pedig teljesen alaptalan, mert ott, honnan gondot fordítanak a fürdőre mint Konrad, kifogást senki sem találhat, s habár nem is annyira kellemes is a fürdés nálunk mint például a Balaton mellette mégis elég kielégítő ott hol nem élvezhetjük a szabad folyó vizet.

— **Lemondás.** Mocskónyi József a helybeli polg. leányiskola buzgó igazgatója állásától megvált, lemondását avval indokolta, hogy magánérvű elfoglaltsága fogja akadályoztatni az intézeti ügyek vezetésében mely nem a főgymnasium új pénztárnokát terheli a polg. leányiskola sminálattal valik meg derék igazgatójától ki hosszas időn át ügyes vezetőségével buzgóságával előbbre vitte az intézet sorát.

— **Uj nevelők.** A helybeli polg. leányiskola felügyelő bizottsága Duvovszky Margit és Lavatka Ilona kisasszonyokat a leányiskolához nevelőnőkkül megválasztotta.

— **Esküvő.** Weiczner Gábor helybeli vendéglős, e hó 28-án vezeti oltárhoz Csabán, Plager Simon kedves és szép leányát Karolinát.

— **Felügyelő iktatás.** A kondorosói ev. egyház új felügyelőjét Dr. Havjár Gyulát múlt vasárnap iktatni hivatalába Veres József esperes. Az ünnepélyes — magyar nyelven tartott istentiszteletnél Keviczky lelkes mondott szent beszédet. Elméleti edéseinek tárgya volt: „Teljesebb igazságra törekedjünk!” Azután az esperes és helybeli lelkes: az oltárhoz mentek, velük szemben állott az új felügyelő. Az esperes határozott, eszmegazdag beszéde után volt az esküvő. A beigtatott felügyelő szövege után szép, tartalmas beszédben jelezve programját. Beszédjét megbotoltan hallgatta a közönség. A felügyelő 100 ft alapítványt tett üszödijul szorgalmas, jeles és a magyar nyelvben kiváló növendékeknek. A templomi ünnepély után közelébe vő a vendéglobon, hol az első felkészítőt Veres mondotta a királyra, mint ev. egyház legfőbb felügyelőjére. Felkészítőket mondtak még: Havjár, Keviczky, Mázor, Suhajda, Décezy, Janosy másnap a vendégek haza mentek.

— **Tanácsülés** A szarvasi ág. hitv. evangélikus főgymnasium Mikolay Mihály felügyelő elnöksége alatt folyó hó 16-án ülést tartott, melyben a több határozat között Plenczner h. tanárt ajánlotta kinevezésre a földrajz, természetrajz tanáskre a kultuszminisztériumnak.

— **Uj igazgató.** A helybeli polgári leányiskolának felügyelő bizottsága a hó 17-én tartott ülésén Valentinyi Jenő főgym. tanárt egyhangú lelkesedéssel igazgatóul választotta ki mar több éven keresztül mint tanár sikerrel szolgálta a leányiskola ügyet. Gratulálunk.

— **Fegyelmi határozatok.** Csongrádvármegye fegyelmi választmánya, a hó 10-én délután tartott ülésében határozott ama fegyelmi ügyek egy részében, miket a főispán még a múlt év nyarán rendelt el Szentváros több főtisztviselője, ellen. A választmány ülésén Vadnay Andor dr. főispán elnököl a hozott határozatok szerint: Burián Lajos polgármester 500 ft pénzbüntetésre, Magyar József és Nagy József tanácsnokok egyenként 100—100 ft pénzbüntetésre, Nováczky Győző tanácsnok 50 ft pénzbüntetésre és László Vilmos dr. tiszti főorvos megdorgálásra ítéltettek el meg György Ferenc főszármegyevot és Abaffy Zsigmond mernököt teljesen felmentettek, s Keseri Lajos dr. volt ügyész mint ez idő szerint hivatalban mar nem levo — szintén megkímélték a fegyelmi büntetéstől. Kimondt: továbbá a fegyelmi választmány az egész városi tanácsra Aradi Kálmán főkapitány kivételével, az egyetemlegesség felelősséget és kártérítési kötelezettséget, s városnak — hanyag gazdálkodásával — okozott károkért.

— **Vesztett eb.** Kondoroson a múlt szerdai kóbor vesztett kutya boljorgott a faluban, 8 ebet és

egy sertést megmart. Dely József majorjában verték agyon.

— **A Szent István-napi körmenet.** Az idei Szent István-napi körmenet, a melyet a főpapság nagy nemzeti zarándoklássá akar emelni, rendkívül nagy szabásúnak ígérkezik. A Szent Jobb körmenetét az első tervtől eltérőleg a pesti oldalra is áthozták. Az utvonalat legközelebb részletesen megállapítják. A körmenetben a hatóságok, katonaságon kívül részt vesz a főpapság teljes számban, az egész budapesti papság, több zene- és énekkar, a kik után következnek a zarándokok és a körmenetben résztvevők, a vérmézőn gyülekeznek korán reggel s azután fölmennek a Szent Zsigmond kapulához. Innen a Szent Jobb felé indul el a körmenet, a Margit hidon átjön a pesti oldalra s a később meghatározandó utvonalon visszatér a várba.

— **Egy Petőfi relikvia.** Városunk utcai népteleneknek tűnnek föl, a mióta a gymnasiumi ifjuság a nagy szünidőre otthonában vonult. Ezen időszak beálltával jutott mindíg eszébe Petőfi Sándornak hajdani házi gazdája, a kiről különös elöszeretettel szokott megemlékezni. Ugyanis Petőfi (még Petrovics vezetéknévvel) a selmeczi evang. gymnasiumban tanult, s már fiatal korában is verseket gyártván „versifalator” néven ismert lakásadója — egy becsületes selmeczi iparos — őt a versírásba utánozta. Egy ízben éppen szünidők beálltával beállt Petőfihez, s neki a következő elmeszerményét nyújtá át a már akkor is tekintélynek elismert „poetának” meghírálas végett:

Szomeru van mostanában,
Nincsen deák Koszárnyában;
S elvetette s pennáját —
S nem veheti s hasznáját! —

Petőfi ezen „remekét” sokáig őrizte, és Vörösmarty, és Bajza előtt felmutatá a on alkalmából, a midőn fentü „Patriusai” otet. . . . „Még a juhász számaron” című romanzájáért egy körmezi arannyal megjutalmaztak, mondván ezen vers adta nekem az eszmét, hogy a juhász boldogtalanságát megemlékjem.

— **Szociálista képviselő jelöltek.** A budapesti szociáldemokrata párt bizalmi felelős és vezető emberei értekezletre gyűltek össze, melyen főülte fontos megállapodások jöttek létre: miként viselkedjék a párt a közelben álló képviselőválasztások alkalmán? — Elhatározták, hogy a párt e terén is akcióba lép és a választásokon minden rendeltetésére álló jelölés és népszerűségével részt fog venni. A szociáldemokraták képviselőket akarják magukat a törvényhozásban és jelöltek letnek felajánlani mindent, a hol arra szükség mutatkozik és a hol a pártnak erős reménye is van a győzelemre. Ejelőre hét kerületben állítanak képviselőjelöltet és pedig: Hódmező-Vásárhelyen, Orosházán. Cziglédén, Pecsétt, Óbudán, Bacs-Topolyán és Nagyon megye valamelyik kerületében. Megállapították ezután a párt, hogy kiket léptessen fel programjával és egyhangú határozattal kimondották, hogy a szociáldemokrata párt jelölje a következők lesznek: Dr. Pollák Illes, u. M. M. u. i. Emeric, Bokányi Dezso, K. Szabó József, Pfeiffer Sándor, Zalkay Lajos. A mint mi értesültünk, Vásárhelyen dr. Pollák Illest, Orosházán pedig vagy dr. M. u. i. Elemert, vagy pedig Zalkay Lajost, a „Volkseitung” című hírlap szerkesztőjét lejtetik fel.

— **Országos vásárok.** A nyári országos vásár Boros Jenőn augusztus 1-én és 2-ik napján, Pankotán e hó 25 és 26-ik napján és Szeghalmon e hó 20-án lesz megartva.

— **Sertésvész.** Szentesen a sertésvész a napokban nagyobb mervben kiütött, figyelmeztetjük tehát a venni, esetleg eladni szándékozókat, hogy Szentesre sem behajtani sem onnan szállítani nem szabad.

— **Sok a kóbor kutya.** Minden héten merül fel panasz a sok gazdatlan kutya miatt, az utcákon egész nap, egész éjjel csak ilyen gazdátlan kutyákkal találkozunk az ember, midőn a jordan végig nyitotta, a keitemetlen vonnyással fogadja a közeledőt. Igen jó volna ha komolyan utána nezne a gyepmester kötelességeinek s a gazdátlan kutyákat összefogdosná, mert ebben a nagy városban ki vagyunk téve annak a kellemetlenségnek, hogy az ilyen kóbor kutyák megvesznek s a legnagyobb szerencselenségeket okoznak.

— **A világ kezdete.** Isten teremtette az eget és a földet és a többi. De mikor? a bölcsök különbözőképen vélekednek. — A szt. iras azt mondja: a hét napon. De hát mily időszámítás szerint? M. u. c. s. (Calvinus, turingiai kionológus (1617. evben Kr. u.) kiszámította, hogy az isten Október 26-án fogott hozzá a világ megteremtéséhez. Illeg el rector Gerában pedig már azt is tudja hogy a teremtés munkája este fele kezdődött. A sber (angol praclatus, † 1636) a teremtés napját Október 23-ára teszi, 28-án pedig Adámot teremté az isten, a mi pénteki napon történt volna. Dante azonban más kezében volt, és tavaszra tette a teremtés nevezetes napját; hasonlólag gondolkozott Baisted a herlorni dogmatikus is († 1638). A míg Heidegger zürichi theológus a világ teremtését őszre teszi. No hát, szegény Adám, de korán kellett a zord tel hidegségevel megismerkednie! — miután a figetlan kívül más szabó nem tettezt, és akkor még sem boglya, sem kalyha, sem vaskemence, de meg vagott ia s kősen sem volt keze ügyében. A ki a világ teremtésének idejét hitelesen és pontosan kiszámítani tudja, szerkesztőseglükben kap 100 pengyengyét, az 1896-iki ezredves magyar kiállításra szölet a „Fokol”-ba.

— **Hasonléküli számítások.** Ilyenekkel az angolok szeretnek foglalkozni. A himalája hegység egy

csúcsát egy angol legközelebb megmérte, s a Gsurisan-kár csúcsot — mint e világon legmagasabb hegycsúcsul 8310 méter magasságban állapítá meg. A másik angol azt számítá ki, hogy a sakktabla koczkáin mindig hatványosan rakott buza szem, ha t. i. az első koczkára egy szemet, a másodikra 2-öt, a harmadikra négyet, így 16-ot, s. b. teszünk — milyen mennyiséget teszen ki? számítása szerint tehát 130 trillio 075 ezer 319 billio 376 ezer 671 milio 382 ezer és 272 szem buzára volna szükség, a mely mennyiség, ha métermázsára számítanánk, miután egy dekában van 310 szem (száz dekában 31,000 szem) és így egy métermázsában 3 millio száz ezer szem, ezt métermázsára átszámítva a sulya lenne 41 billio 959 ezer 780 millio 508 ezer, 603 334—1000 métermázsányit. És ha ezen mennyiséget vizon kellene szállítani, s egy hajóra (tegyük) 5 ezer méter mázsa telter rakassék, kellene szállító hajó összege 8,391 millio 956 ezer és 102 ilyen hajó. Ha pedig vasuton szállítanánk ezen buza mennyiséget, szükségletnek összesen 419,597 millio 805 ezer és 086. teherkocsi. A ki nem hiszi, utánszámíthatja; és ha csakugyan helyes a számítás, ugy kalkulálja ki azt is, hogy ennyi buza előállításához hány vármegye és ország, világ-rész lenne szükséges. Hány ispán és munkáskéz igényeltetnek ide?!

— **Hogyan kell a kupében aludni?** Egy orvosi szaklap erre a kérdésre azt a feleletet adja, hogy a kupében alvóknak a feje a mozdony felé legyen fordítva. Mert így a vért kikergeti a főből a mozgás, a mi esendes, nyugodt alvást biztosít. De ha ellenkezőleg fekszik az utas, akkor a vér a testből is a főbe megy és ez nemcsak rossz alvást, de főlájást is okoz.

— **Szenzációs találmány.** Steinert Morris, az ismert nevű bostoni zongoragyáros, aki az 1893-iki bécsi szini- és zenekiállításán érdekes spinett-gyűjteményének kiállításával első díjat nyert, most egy szenzációs találmánnyal lepte meg a zenevilágot — olyan gépezetet talált föl, amelylyel a zongora hangjának tartamát meg lehet hosszabbítani. Steinert, aki 19 álló esztendőig fáradozott a probléma megvalósításán, találmányáról következőleg nyilatkozott: 1711 óta a zongora billentyű- illetve kalapácsrendszerében semmiféle változás nem történt. Nekem is csak most hosszú fáradozás után sikerült elkészíteni azt a gépezetet, amely által a zongora hangja puha, ruganyos szindus és szívhez szóló lesz; ezentúl a zongorán ép úgy lehet majd játszani, mint a hegedűn, mert a zongorázó ép úgy fokozhatja és csökkentheti a hangot, mint a vonós hangszeren. Megjegyzem még azt is, hogy az én találmányom minden zongoránál könnyen alkalmazható. — A múlt héten be is mutatta Steinert ur találmányát a bostoni napisajtó képviselőinek. A gépezet ezúttal egy pompás Steinwayzongorához volt alkalmazva; a zongora ugy hangzott, mint az orgona és széles, őblös hangja való-ággal bámulatba ejtette a hallgatóságot. Az új találmányának nagy jövőt jósolnak.

— **Az igazi közvélemény.** A magyarországi tanítók V. egyetemes tanítógyűlése oktatásügyünket forduló ponthoz vezette. A reform. törekvéseknek határozott formát Földes Géza, a Nemzeti Iskola h. szerkesztője adott. Azok az elvek jutottak a gyűlés határozataiban diadalra, melyet a Nemzeti iskola hirdetett s melyet Magyarország tanítói mindnyájan vállalnak. Földes javaslatait nemcsak egyhangulag fogadták el hanem a lelkesedés is a lehető legmagasabb fokra emelkedett. A napilapok tudósítói a meghatóan szép jelenetekben nemcsak gyönyörködtek, hanem tudósításait ezeknek hatása alatt irták s a magyar tanítóknak ideális törekvése egyszerre az egész társadalom közkinccse lett. A miniszter másnap maga buzdította a villásreggelire meghitt tanítókat, hogy lelkekben igazán ápolják ezt a lelkesedést s azt elaludni ne engedjék soha. Ima a tisztelet, amira Nemzeti Iskola három éves élete alatt szerzett a magyar tanítás ügynek! Van-e hát olyan tanügyi lap, a mely még több lenne a magyar tanítók, tanárok támogatására, mint a Nemzeti Iskola?

— **Tíz kötet Jókai.** A millenaris év ünnepségeinek zajában is nagy jelentőségű irodalmi esemény ha egy kötet jelenik meg Jókaitól. Hát még, ha tíz jelenik meg egyszerre a mi legnagyobb illó poitánktól a kit a Budapestre özönlő külföldiek nem győznek eléggé ünnepegni! Az elmúlt napok eseményei a mellett tanus kodnak, hogy nagy nemzeti ünnepeinknek nimbusát Jókai nevének varázsa nagyban emelte és így a ma megjelent tíz kötet Jókai — a mely a költő jubiluma alkalmával sajtó alá rendezett nemzeti díszkiadásnak ötödik sorozata a valóban millenaris irodalmi eseménynek tekinthető az ezredves ünnepségek sorában. Ez a sorozat, melylyel együtt eddig összesen ötven kötet — tehát éppen a fele — jelent meg a száz kötetre tervezett kiadásnak, Jókai két legnépszerűbb regényét is magában foglalja, az Aranyembert és a fekete gyémántokat. Az újabb sorozat nagy becsét mutatja egyébként az egyes kötetek címének pusztá felsorolása: XLII. k. A szerelem bolondjai XLIII. k. Fekete Gyémántok. XLIII—XIV. k. És mégis mozog a föld. XLV—XLVI. k. Az arany ember. XLVII—XLVIII. k. Ényem, tied, övé. XLIX. k. Virradóra (Novellák) L. k. Föld felett és víz alatt. A vizes kenyér (kisebb regények.) Irodalmi szempontból is rendkívül érdekes az a két új utóhang, a melyet Jókai A szerelem bolondjaihoz és az Arany emberhez irt, az utóbbinál egyebet közt azt írván: „Be kell vallanom, hogy nekem magamnak ez a legkedvesebb regényem.” Nem szükséges azt hinnedk, a magyar olvasó közönségnek e monumentális mű megszerzését ismételtlen figyelmébe ajánlanunk, mindössze arra akarjuk figyelmeztetni a könyvvásárlókat, hogy Jókai Mór műveinek százkötetes nemzeti kiadásán rendkívül könnyű feltételek mel-

lett részletfizetés útján is megszerezhető s hogy e módokat felől szívesen szolgál tájékoztatással a kiadás rendezésével megbízott Révai testvérek Irodalmi Intézet Részvény Társaság (Budapest, Váci utca 1.)

Az évszaki kiállításra a következő hetekben hónapokban még minden vidéki hölgy feliradul Budapestre hogy élvezze az ezer év dícsőségét. Ez utra fel kell szerelni a ruhákat és nagy gondot ad a divat kérdése. mert elmulnak az idők, mikor a vidéki hölgyek falusias öltözetekben jelenhettek meg a főváros utcáin. A mai társadalom megkívánja, hogy a vidéki hölgyek is kifogástalan öltözetekben forogjanak a kiállítás területén és chic-es ruháik semmivel se maradjanak hátra a fővárosi hölgyek köntöse mellett. Ellenkezőleg izléses és elegáns öltözeteikkel kell, hogy felkeltse a fővárosi hölgyek figyelmét is. S milyen könnyen tájékozhatjuk magukat a vidéken lakó hölgyek is a „legújabb” és „legjobb” felől, mit a divat újat és szípet naponta felkarol, ha „az évszak” elegáns és szép divatmintái után készíttik vagy készíttetik ruháikat. Nincs tika a divatos, jóízű, olcsó és czelszerű öltözködési kérdésnek, melyet „az évszak” ezirányosan meg nem oldana. Azért, mint legjobb tanácsot csak azt ajánlhatjuk, rendeljék meg maguknak a legolcsóbb, legszebb és a legújabb divatot mindig legelőször közli divatlapot: „Az évszak”-ot, mely a női divaton kívül felkarolja a férfiemű (patyolat) és gyermekdivatot is. Megrendelést a lapra elfogad a kiadóhivatal, Budapest, VI., Király-utca 110., minden fővárosi és vidéki könyvkereskedés, továbbá minden postahivatal. Ara egész évre csak 4 frt negyedévre 1 frt. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra szívesen küld.

Az Uj-Világ csodái (Laurencio Gyula igazgató) Nagyszerű leírhatatlanul érdekes az az amerika díszmű mélyet a „Pesti Napló” kiadóhivatala előfizetőinek és a közönségnek nyújt.

Egykor az emberek távoli csodavilágról álmodoztak, a melyet a fantázia a mesék pompájával, kincsekben kiszámíthatatlanul gazdagnak képzelt el. E csodavilág után való forró óhaj arra ösztökélte a bátor szívűeket, hogy felferessék. Sok tévelygés után megtalálták a már szinte mesévé vált régi Indiát, fölfedezték leírhatatlan merész, hosszú tengeri utazás után — az Ujvilágot. De a forró óhaj nem csillapult, mert a csodákat, a melyeket vártak, nem találták meg.

Az a világ tellett, a melyről oly sokat álmodoztak, csakugyan ábránd világ volt? Nem. Meg volt az, a czél elérték. Csak az élő valóság és a birtok és élet után való kemény harcz nem engedte, hogy az álom valótlanságát észreveggyék.

Évszázadoknak kelle elvárnia, míg az emberiség arra a meggyőződésre értett, hogy mit nyert ezzel az új világgal. A mit az ősek óhajtottak, azt csak a késő utódok látták teljesítve. Igen, Amerika valódi csodavilág! A mérhetlen kincsek meg voltak, csak mélyen el voltak rejtve a föld öleiben, arany ezüst és más fémek, gazdagitják a földet, úgy, hogy még hosszú idő fog elmúlni, a míg az utolsó drágaságokat a felszínre fogják hozni.

Es az ország szépségei? Szébbek, mint a melyekről álmodoztak, nagyszerűbbek, mint a mennyit a legmerészebb fantázia el tudott képzelni, tulságosan gazdag természeti csodákban, a melyekhez hasonlót a világ egy tájékán sem találhatunk.

Persze, a legnagyobb, a legkülönösebb csodája a világnak, oly csoda, a mely csak később keletkezett — az ember es az ő művei. Eppen a birtok után való kemény harcz, a melyet csak lépésről-lépésre lehetett elfoglalni, a csodálatos történelmi mult, a melyről annyi emlékszóbor régeli, Amerika embereit azokká tette, a melynek most; energiákat magaczelozta, erejüket kifejlesztette és elméjüket úgy alakította, a melyenn minden tekintetben eredetien, az ő-világ bámulatára lett.

Erős kötelek fűz bennünket magyarokat az újvilághoz. Nincs város, gyarmat az újvilágban, a melyben a magyar elem kiváló szerepet ne játszana. Amerika Magyarországnak számára új otthonná változott és csak leveles lehetnek Magyarországnak, a kiknek gondolatai ne kalandoznának át a távolba, abba a világba, a hol egy szív dobog értök, a hol talán egy testvérök, egy rokonuk, egy barátjuk él.

Üdvözlét, köszönetet az, a melyet Amerikából küldenek az itt következő napok az anyaországban élőknek. Honfitárs hozta létre technikai tökélyvel ezeket a pompás lapokat, a melyek nemcsak amerika csodavilágát mutatják minden nagyszerű, szép alakulásával, de eleven és vező leírásokban a szellemnek és szemnek is elővárszolgák a csodát mindazoknak a városoknak es helységeknak keleten, nyugaton, delen és északon, a hol honfitársaink élnek, az újvilágban!

Ezen díszmű 16 hetenkénti füzetekben 16 gyönyörű képes-földel alatt csak 40 kr-ért kerül kiadásra es Magyarországon mindenütt kapható úgy magyar, mint német szövegben.

Közgazdaság.

Mezőgazdánk figyelmébe.

E czim alatt a „Gazdasági Lapok” részletesbben ismerteti azon módokat, melyek a gabonaméltéknek okszerű értékesítésénél általában szem előtt tartandók.

Az aratás közeledése alkalmából mi is időszerte nek véljük a gazda közönséget oly közelről érdeklő ezen ismertetésből a következőket átvenni.

A gabnárakban huzamosabb idő óta tartó pangás, a külföldi, különösen az amerikai termelések évek óta folytatott nehéz verseny mellett csak ritkán es rendszerint rövid ideig tartó alkalmak fordulnak elő a gabonamélték előnyös eladására, a gypaju elhelyezésére pedig évről-évre nagyobb gondot okoz a gazdának. A tulajdonosának tehát okvetlen arra kel törekednie, hogy áruját időnként hínálkozó kedvező idopontokban értékesítse. De hogy ezt elérhesse, chiez okvetlen szükséges, 1. hogy araja alkalmas helyen fekudjek; 2. hogy pénzükség által ne kényszerültssek az előre való eladásra; 3. hogy legyen oly megbízható közvetítője, ki árujának kelto időben való eladásról gondoskodik. E három kelleket egysítve, magában foglaló tényező hazánkban meg ma napra is csak egy van: ez pedig egy 50 millió korona teljesén bízott alaptokkevel bíró elsőrendű fővárosi penzintezetünk, a „magyar leszámítoló es penzváltó bank”, mely azokat fővárosi es vidéki közraktárainak, nemkülönben áruosztályának létesítése által már a nyolczvanas évek elején megvalósította. Már az 1881. év oszen megnyitotta a budapest-fővárosi közraktárakat, majd Baacson a Dráva partján es Fiumében a magyar tengeröbölben létesített es tart fenn nyilvános jellegű raktarvallalatokat, a melyek kel a gazdasági termény-tulajdonosoknak lehetővé tette hogy árukat alkalmas kereskedelmi pontokon elhelyez-

hetik. A bank áruosztálya szemes terményekre, gypajura es egyéb árukra jutányos előlegeket nyújt s így segít a pénzükség által okozott előre való eladás kényszerén; végre a bel- es külföldi piacokkal közvetlen összeköttetésében álló es szakszerűen tervezett ezen áruosztály a gazdasági terményeket es árukat akár a vasuti vagy hajózási állomásokról, akár pedig saját közraktárainból, kedvező idopontokban bizományban eladja. Különösen figyelmet érdemel, hogy a magyar leszámítoló es penzváltó bank terményeket es árukat nem vásárol saját részére, hanem azoknak esupán bizománybani vétele es eladásával foglalkozik. Ezen körülmény a legnagyobb biztosíték arra nézve, hogy az értékesítésnél a bank érdeke a termény tulajdonos érdekével egészen azonos, tehát a bank oly megbízható közvetítő, ki az említett es egymást kiegészítő három üzletág segítségével a hozzá forduló terménytulajdonosok érdekeit legelőnyösebben képes kiszolgálni. A közraktárakat, valamint a bank előleg es bizományi üzleteit igénybe vevő termény tulajdonosok közt ma az ország leggazdagabb nagybirtokosai es ugyszerepelnek mint a kisebb termelők es a kereskedő-világ. S hogy a bank mindezen üzletei a beléjük helyezett bizalomnak tényleg meg is felelnek, ezt kötségtelenné teszik a három üzletágnak fokozatos fejlődését feltüntető hivatalos számadatok, melyek szerint az 1882-től 1895-ig terjedő idő alatt a raktározás evi forgalma 2.133,134 métermázsáról 7.817,291 métermázsára: az évenkénti áru- es termény előleg forgalom pedig 5.314,891 frnról 42.706,501 frtra emelkedett. Ezeket a tényeket szélesebb körben tudomásra juttatni a hírlap-irodalom feladata, s hazafias kötelességet vélünk teljesíteni tisztelt olvasóinkkal szemben, midőn áruink es terményeink előnyös értékesítésére vgeit a magyar leszámítoló es penzváltó bank fentebb méltatott intézményeire felhívjuk becses figyelmüket azon megjegyzéssel, hogy a termények es árukra igénybe venni kívánt előleget, valamint a bank áruosztálya által teljesíteni kívánt mindennemű bizományi vétel vagy eladás kérdésében akár szóval, akár levélben „A magyar leszámítoló es penzváltó bank áruosztályához Budapestben” kell fordulni.

Felölös szerkesztő es kiadóhivatalos SÁMUEL ADOLF.

788
1896

HIRDETME NY.

A körös-tisza-marosi ármentesítő es belvizszabályozó társulat árterébe es teherviselése alá az 1881 évi LII. t. cz. alapjáú ideiglenesen bevont azonban a műszaki végleges ártérfejlesztés végrehajtása következtében az ártérből egészen kimaradt azon kataszteri földrészetek iránti leszámolás, a melyek az 1884, 1885, 1886, 1887, 1888 es 1889-ik években az ideiglenes ártérfejlesztés alapján társulati kirovásokkal voltak terherve, a társulati közgyűlés részéről kirendelt küldöttség által felülvizsgáltatván: ezen leszámolási munkálatnak az egyes községeket külön-külön érdeklő részlete, községenkénti közszemlére tétetik ki es pedig a folyó évi junius hó 10-ik napjától augusztus hó 9-ik napjáig.

Ezen körülményre az érdekelt földbirtokosok figyelmét hírlapok útján is ezennel feihivom, annak megjegyzésével, hogy erre vonatkozólag bővebb tájékozást a község, illetve városbázanál es egyéb helyeken is kifüggesztett „hirdetmények”, ugyszintén a helyi szokás szerinti híresztelések s a közszemlére kitett leszámolási részleteknek felügyeletével megbízott előjárósági tagurak szolgáltatnak.

Szentesen, 1896. május hó.

Fekete Márton.

kir. tanácsos, főigazgató.

Legjobb poszka irtó
bolhák, es konyha
rovarok ellen is stb.

ZACHERLIN
Hatása csodálatos! Ől biztosan,

mint bármely nemű szer mindenféle rovarokat es azért is az egész világon elősmert mint egyedüli a maga nemében, dícsért es igen kerestetik. — Jelei következő: 1. A lepecsételt üveg. 2. A Zacherlin név.

Kapható helyben:

Réthy Sándor,
Nyácsik Soma utóda,
Kmetz Mihály
es Gyomán
Roth Lajos
urak kereskedésében.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági es iparczélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barrif-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyuk rozsdá ellen védve

Árjegyzékek ingyen es bérmentve.

W. GARVENS, WIEN,

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tízedes, százados es hidmérlegek fából es vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági es ipati czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra. barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- es mérleg-gyártásra.

I. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.